

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

11 juni 2025

Onze referentie

6463580

Bijlage(n)

3

nota

Nnavv EK wetsvoorstel 36243 (Wijziging Wet RO en enige andere wetten)

Bijlage(n)

1. Nota naar aanleiding van het verslag EK
2. Oplegbrief Nota naar aanleiding van het verslag EK
3. Reactie VNG, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden en Statenlidnu

1. Aanleiding

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid in de Eerste Kamer heeft op 15 april 2025 verslag uitgebracht bij het wetsvoorstel Wijziging Wet RO en enige andere wetten in het belang van integere, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak. De nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening. Parallel start een lijn naar MBZK, omdat MBZK (vanwege de wijziging van de Wet Incompatibiliteiten Staten-Generaal en Europees Parlement en de Wet op de Raad van State) medeondertekenaar is van het wetsvoorstel.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht in te stemmen met de nota naar aanleiding van het verslag en verzending aan de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

De fractieleden van BBB, GroenLinks-PvdA, CDA, D66, ChristenUnie, PvdD en JA21 hebben inbreng geleverd voor het verslag. Veruit de meeste vragen gaan over het door de Tweede Kamer aangenomen amendement van het lid Helder inzake het wettelijke verbod op de functiecombinatie rechter - lidmaatschap van provinciale staten en de gemeenteraad (*Kamerstukken II 2024/25, 36 243, nr. 8.*)

4. Toelichting

- Het wetsvoorstel bevat onder meer een verbod op de functiecombinatie rechter – lid van de Tweede Kamer, Eerste Kamer of Europees Parlement uit oogpunt van rechterlijke onafhankelijkheid en machtenscheiding. Als gevolg van het bovengenoemde amendement Helder, geldt dit wettelijke verbod ook voor de functiecombinatie rechter – lidmaatschap van de provinciale staten en de gemeenteraad. Omdat hier sprake is van de inperking van een grondrecht

- (passief kiesrecht, artikel 4 van de Grondwet), heeft het vorige kabinet advies bij de Afdeling advisering van de Raad van State gevraagd.
- Volgens de Afdeling advisering van de Raad van State moet, gelet op het zwaarwegende belang van het passief kiesrecht, terughoudend worden omgegaan met het regelen van onverenigbaarheden die verder gaan dan het oorspronkelijke wetsvoorstel van de regering.
 - In lijn met dit advies van de Afdeling advisering van de Raad van State is het amendement Helder door het kabinet in het nader rapport nogmaals ontraden, omdat er naar het oordeel van kabinet meer proportionele instrumenten beschikbaar zijn dan een algeheel wettelijk verbod.
 - In deze nota naar aanleiding van het verslag geeft het kabinet op basis van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State aan dat niet gezegd kan worden dat de voorgestelde uitsluiting van de combinatie van rechter en decentrale volksvertegenwoordiging zonder meer ontoelaatbaar is. Hierbij verwijst de Afdeling advisering naar enkele van de ons omringende landen waar de onverenigbaarheid van het rechterschap met het lidmaatschap van decentrale algemeen vertegenwoordigende organen wettelijk is vastgelegd.
 - De staatscommissie rechtsstaat heeft, met het oog op het versterken van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtspraak, de aanbeveling gedaan de incompatibiliteitenregeling voor rechters niet alleen voor de landelijke volksvertegenwoordiging te laten gelden, maar ook voor de lokale vertegenwoordigende organen (Rapport van de staatscommissie rechtsstaat, De gebroken belofte van de rechtsstaat; Tien verbetervoorstellen met oog voor de burger, 2024, p. 40).
 - Naar aanleiding van vragen van de fractieleden van GroenLinks-PvdA en ChristenUnie hebben de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Statenlidnu en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een gezamenlijke reactie gestuurd aan de minister van BZK (zie bijlage 3). De verenigingen onderschrijven het standpunt van de Afdeling advisering van de Raad van State en van het kabinet zoals uiteengezet is in het nader rapport naar aanleiding van dat advies. De reactie wordt als bijlage meegestuurd aan de Eerste Kamer.
 - De nota naar aanleiding van het verslag is afgestemd met BZK, I&W en de Raad voor de rechtspraak.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Datum

11 juni 2025

Onze referentie

6463580

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.